

Jaren '70 & '80 woningen

DIJK EN
WAARD

Inhoudsopgave

1. Introductie
2. Jaren '70 & '80 woningen in de gemeente
3. Waarom verduurzamen?
4. Waar te beginnen en wat levert het op?
  - a. Isoleren
  - b. Ventileren
  - c. Elektriciteit
  - d. Verwarmen en koelen
5. Isolatie-actie
6. Subsidies en regelingen
7. Afsluiting

Duurzaam Bouwloket

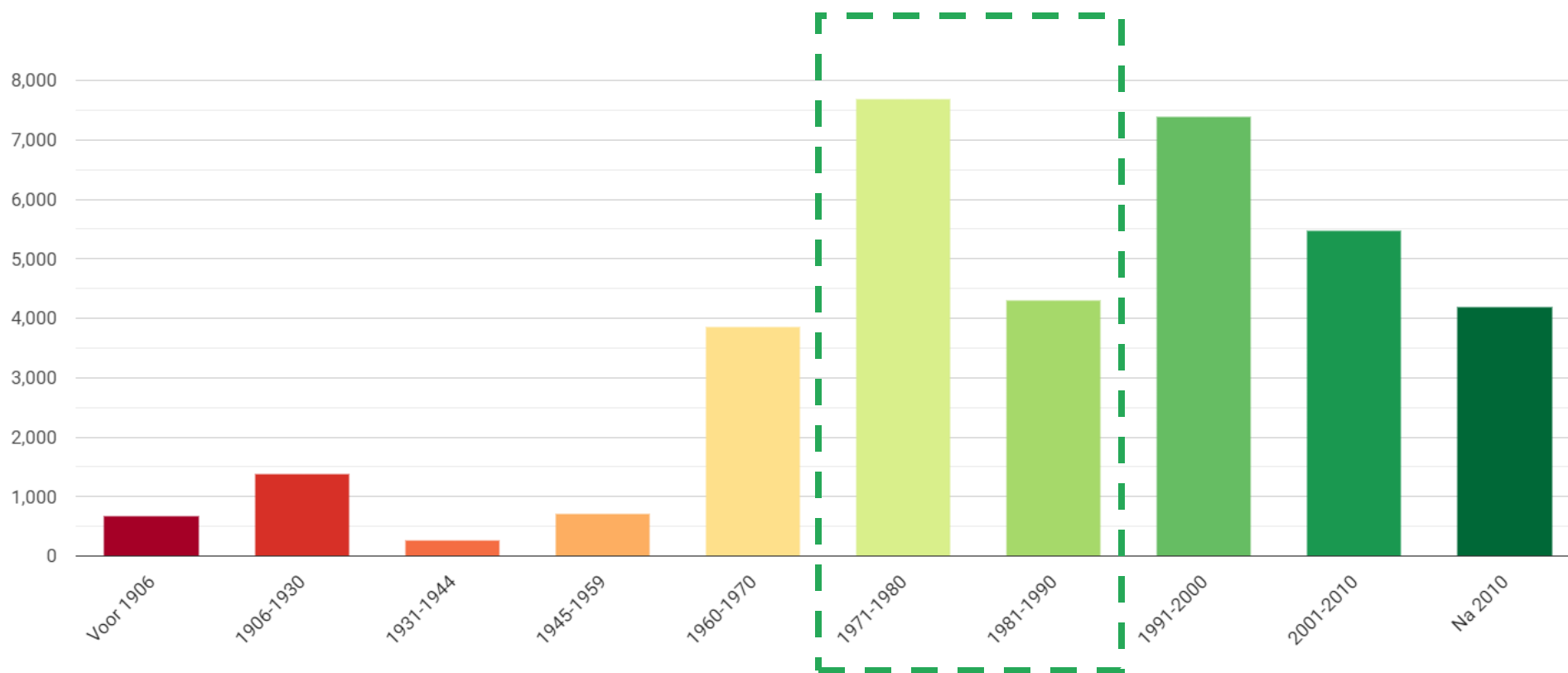
- Gemeentelijk Energieloket
- Gratis en onafhankelijk advies
- Energiebesparende maatregelen
- Subsidies en financieringen
- Lokale acties en initiatieven
- Uitvoerende bedrijven

Brochure jaren '70 & '80 woningen

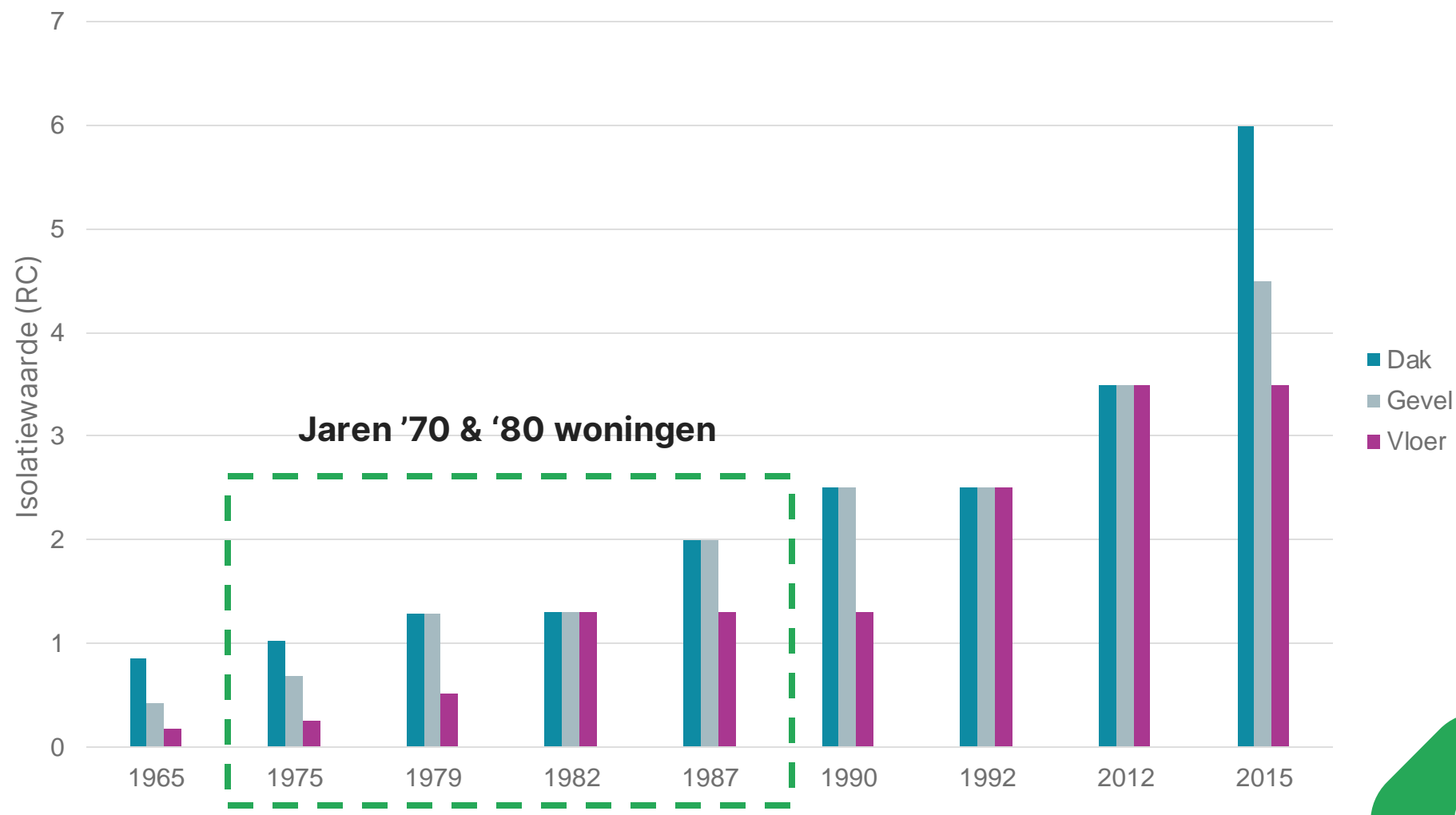

Aantal woningen in de gemeenten

Er zijn **11.983** jaren '70 en '80 woningen (1971-1990*) in de gemeente **Dijk en Waard**

Bouwjaren en isolatie

Ieder zo zijn motivatie

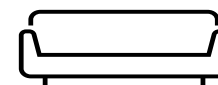
Milieu

Woningwaarde

Lagere energierekening

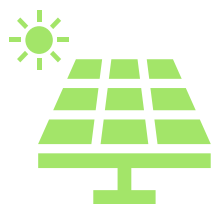
Comfort

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

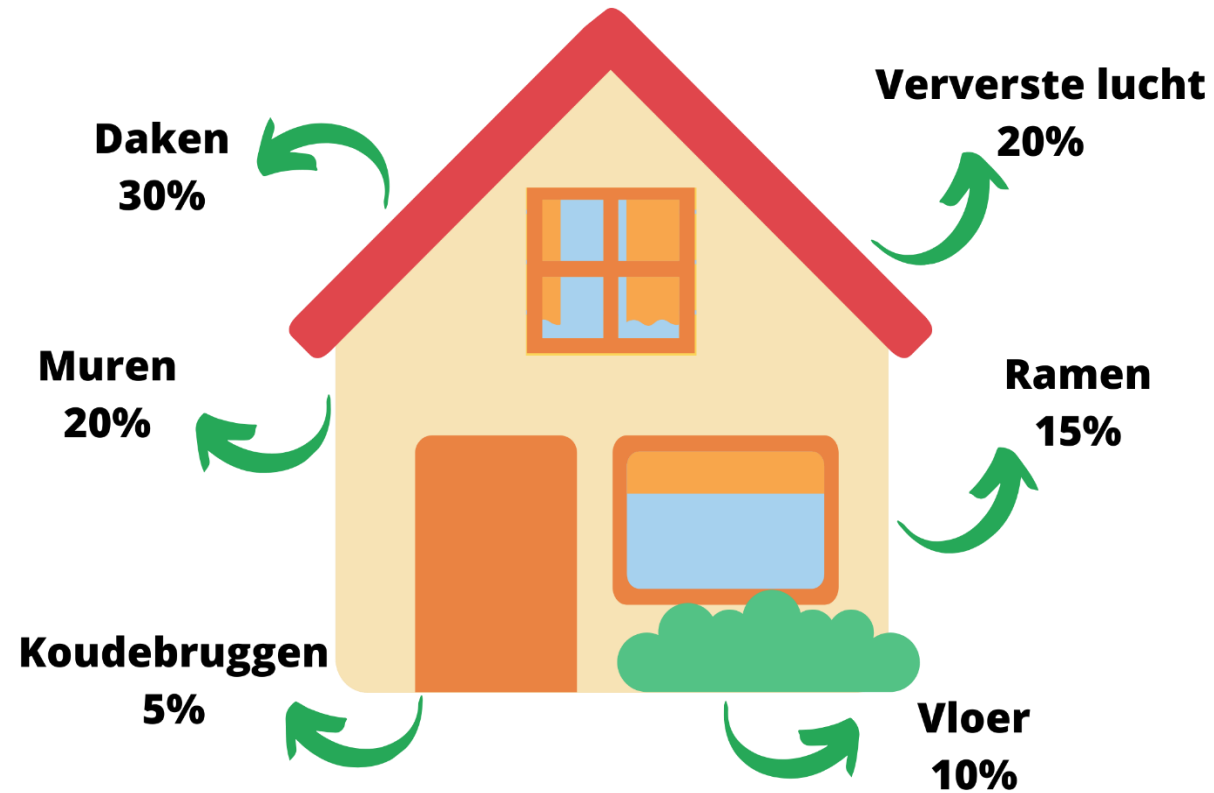
Elektriciteit

Verwarmen
en koelen

Warmteverlies doorsnee woning

Welke vormen van isolatie?

Gevelisolatie

Dakisolatie

Vloerisolatie

Ramen en
deuren

Soorten gevelisolatie

Spouwmuurisolatie

Binnengevelisolatie

Buitengevelisolatie

Soorten gevelisolatie

Spouwmuurisolatie

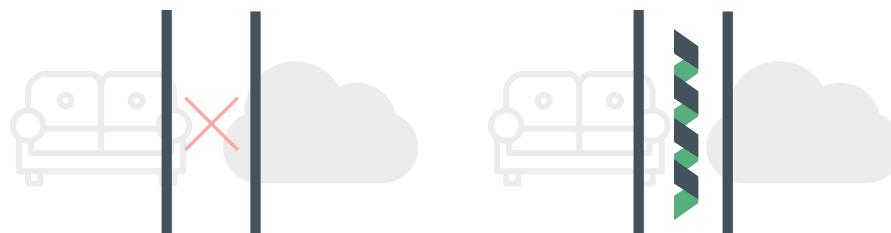

Binnengevelisolatie

Buitengevelisolatie

Verschillende situaties

Tot **1975**

- Geen spouwmuurisolatie

Vanaf **1975**

- Matige spouwmuurisolatie
Rc 0,6

Vanaf **1990**

- Redelijk tot goede spouwmuurisolatie
Rc 2,5

Wat is een spouwmuur?

Hoe isoleren we een spouwmuur?

Controleren van de spouw

Minimale
spouwruimte

Vervuiling

Speciebaarden

Oude
isolatieresten

Vogels en
vleermuizen

Materialen

EPS parels

Minerale wol

UF schuim

€ 20,- tot € 30,-

Rekenvoorbeeld spouwmuurisolatie

Hoekwoning

Bouwjaar
woning 1970

Geveleppervlak
van 100 m²

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Terugverdientijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 2.000 - € 3.000	€ 800	2-3 jaar	Ca. 1.500 kg

Soorten vloer- en bodemisolatie

Vloerisolatie

Bodemisolatie

Renovatievloer

Soorten vloer- en bodemisolatie

Vloerisolatie

Bodemisolatie

Renovatievloer

Verschillende situaties

Tot **1982**

- Geen vloerisolatie

Vanaf **1982**

- Matige Vloerisolatie
Rc 1,3

Vanaf **1992**

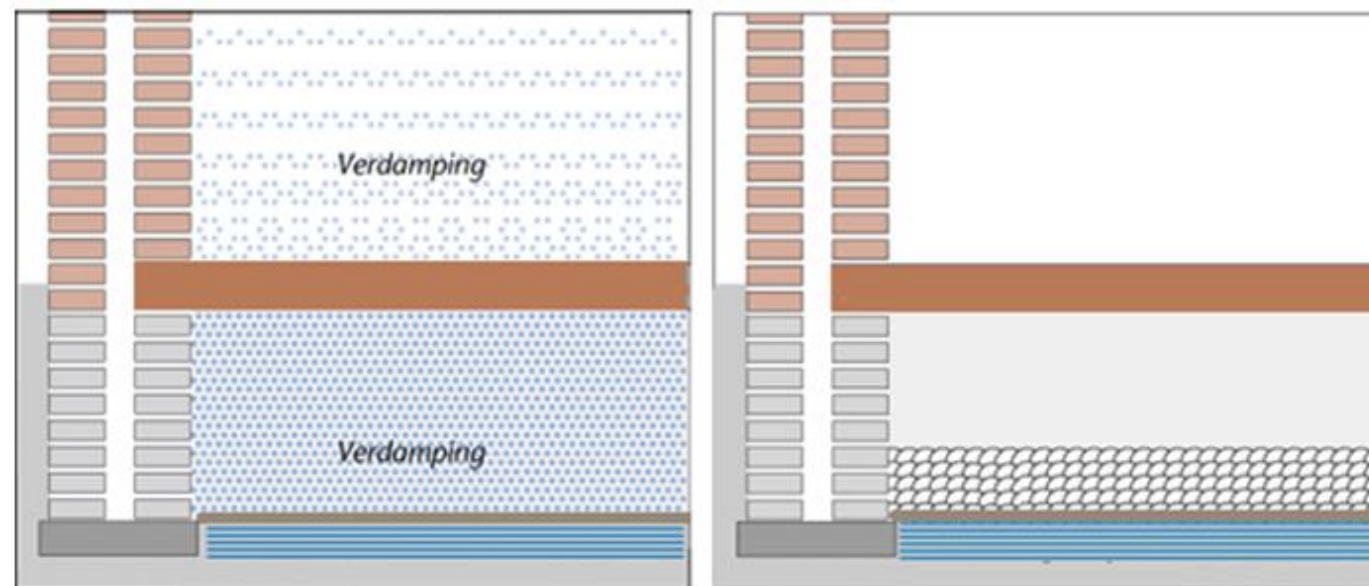
- Redelijke Vloerisolatie
Rc 2,5

Manta en Kwaaitaal tot 1984

Wat doet bodemisolatie?

Materialen bodemisotatie

Isolatiewokkels

Isolatiematrassen

Schelpen

Bodemfolie

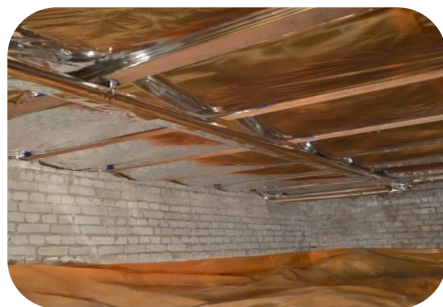

EPS parels

€ 25,- tot € 40,-

Materialen vloerisolatie

Thermoskussens

Prestatiefolie

Minerale wol

Opencellig PUR

Geslotencellig
PUR

€ 30,- tot € 50,-

Wanneer vloer- of bodemisolatie?

Kruipruimte	Lager dan 50 cm	Hoger dan 50 cm
Droge kruipruimte	Bodemisolatie	Vloerisolatie
Natte kruipruimte	Bodemisolatie	Bodem- of vloerisolatie

Vloerisolatie

Rekenvoorbeeld:

Tussenwoning

Bouwjaar
woning 1980

Vloeroppervlak
van 45 m²

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Terugverdiëntijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 1.500 - € 2.000	€ 495	6-8 jaar*	Ca. 500 kg

* Vloerverwarming

Soorten dakisolatie

Schuin dakisolatie
binnenzijde

Schuin dakisolatie
buitenzijde

Plat dakisolatie
binnenzijde

Plat dakisolatie
buitenzijde

Zoldervloerisolatie

Soorten dakisolatie

Schuin dakisolatie
binnenzijde

Schuin dakisolatie
buitenzijde

Plat dakisolatie
binnenzijde

Plat dakisolatie
buitenzijde

Zoldervloerisolatie

Verschillende situaties

Tot **1975**

- Geen Dakisolatie

Vanaf **1975**

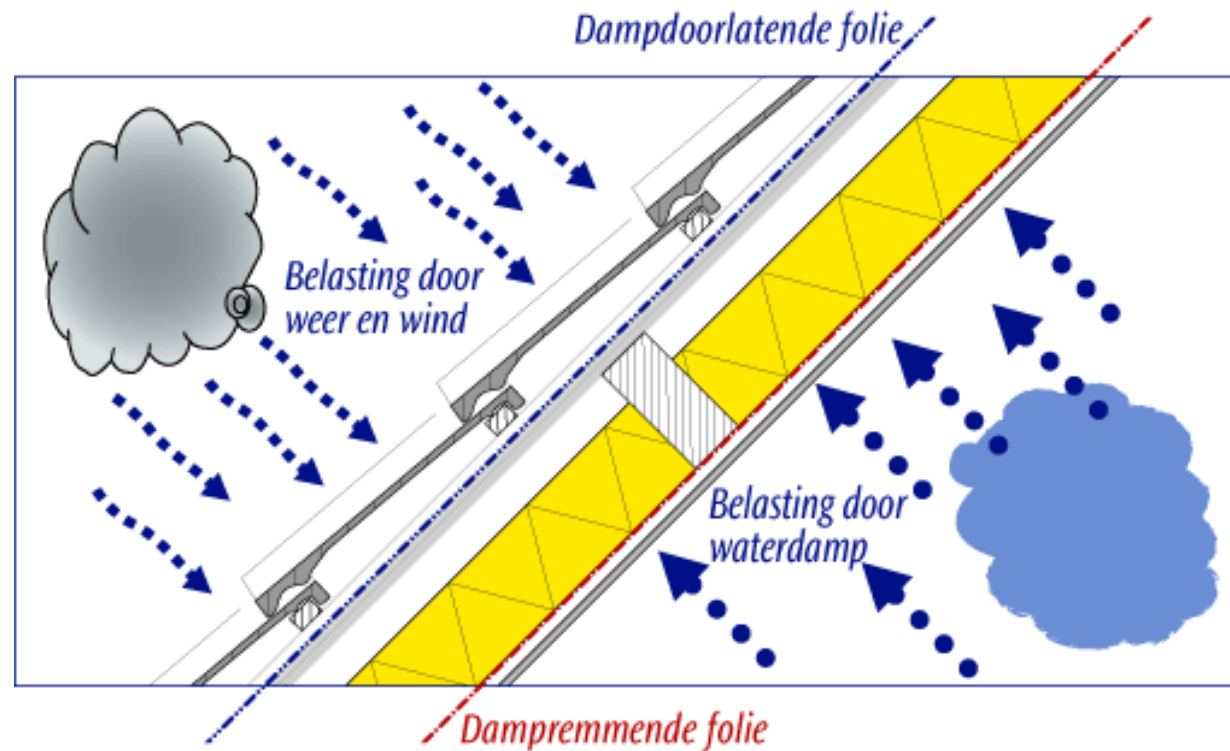
- Matige Dakisolatie
Rc 1,3

Vanaf **1990**

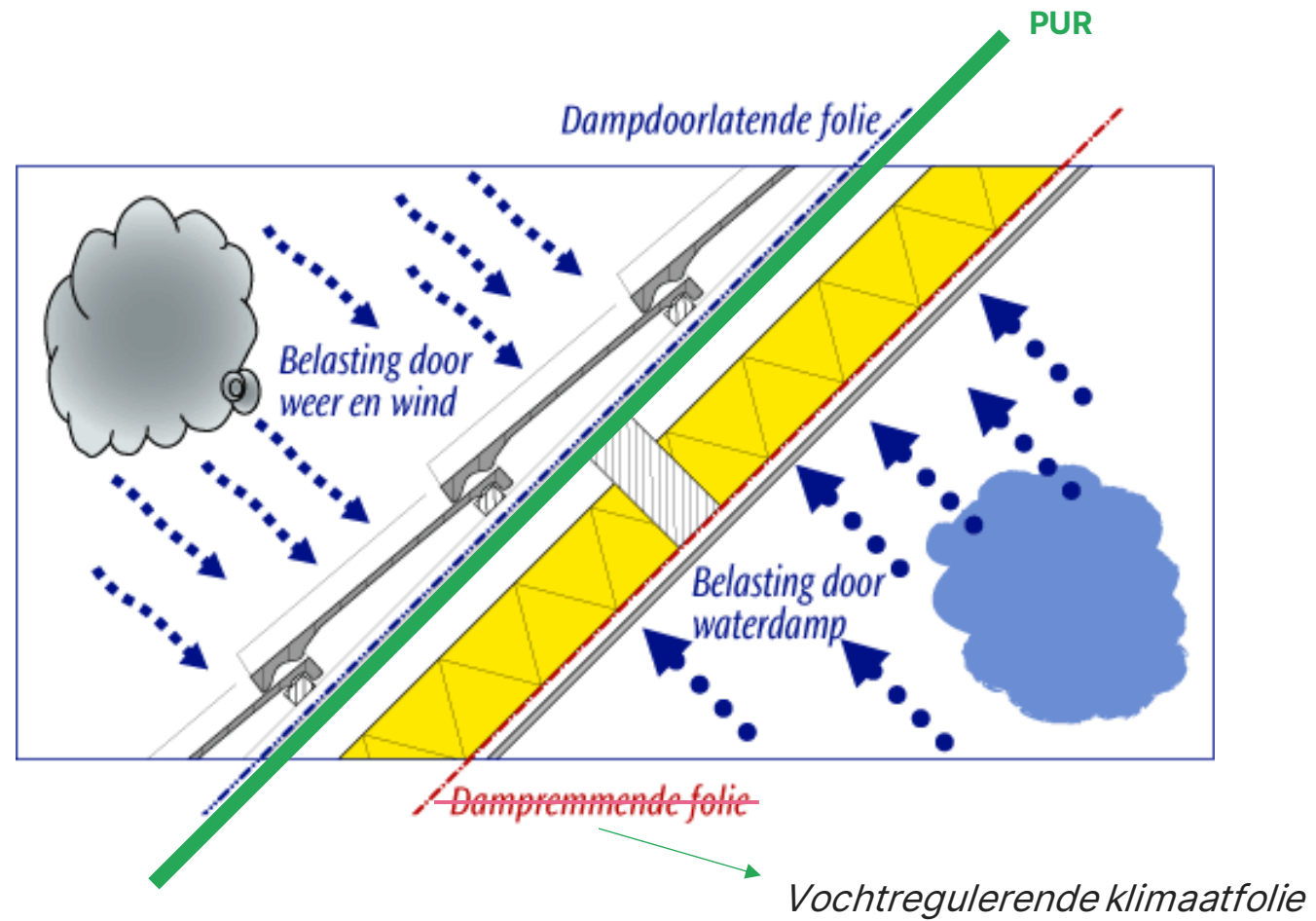
- Redelijke Dakisolatie
Rc 2,5

Schuin dak, waar op letten?

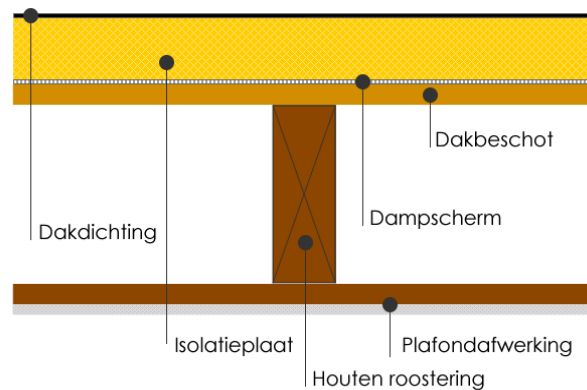

Schuin dak, waar op letten?

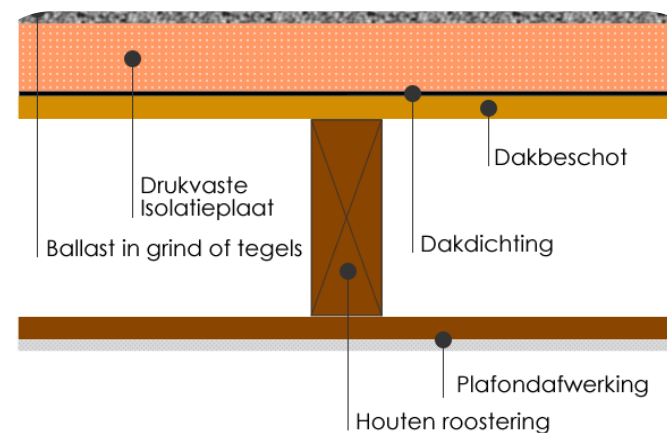

Plat dak, waar op letten?

Warm dak isolatie
€ 40,- tot € 90,- per m²
Bij vernieuwen dakbedekking

Omgekeerde dak
constructie
€ 35,- tot € 50,- per m²
Dakbedekking
in goede staat

Schuin dakisolatie binnenzijde

Rekenvoorbeeld:

Tussenwoning

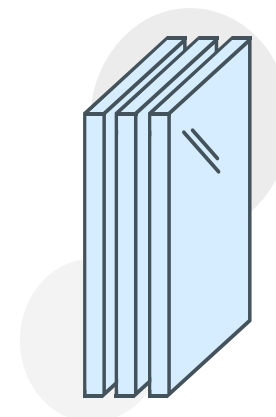
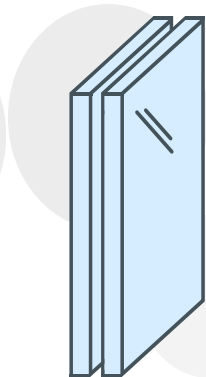
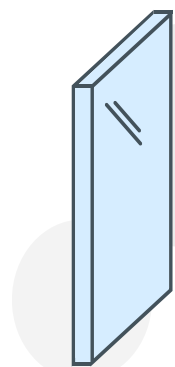
Bouwjaar
woning 1976

Dakoppervlak
van 60 m²

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Terugverdientijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 3.600 – € 6.000	€ 1.800	3-7 jaar	Ca. 1.000 kg

Verschillende situaties

Vanaf **1979**

- Dubbelglas
U 3,0

Vanaf **1992**

- Dubbelglas
verplicht op
etages

Vanaf **1996**

- HR glas
U 1,7

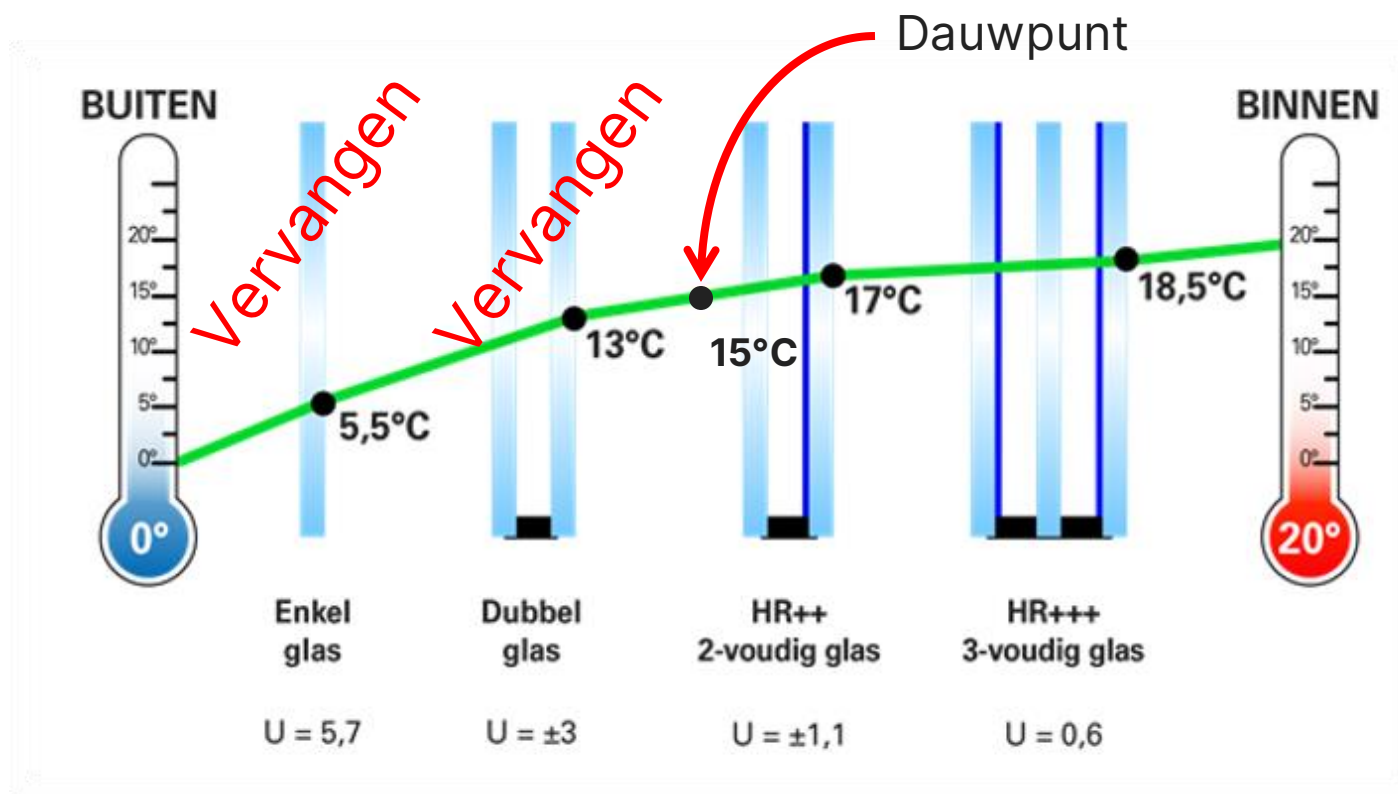
Vanaf **2008**

- HR++ glas
U 1,1

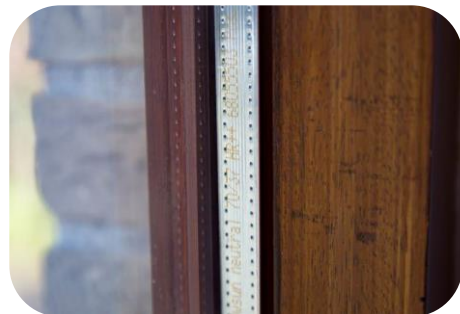
Nieuwbouw

- Drievoudig glas
HR+++ U 0,6

Soorten beglazing

Beglazing controleren

Letters in de
aluminium strip

Weerkaatsing
van de vlam

Ventilatie-roosters

Rekenvoorbeeld glas

Hoekwoning

Bouwjaar
woning 1979

Glasoppervlak
van 14 m² op de
begane grond

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Terugverdientijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 2.380 – € 3.780	€ 644	7-12 jaar	Ca. 1.000 kg

Waarom is ventilatie belangrijk?

- 50% woningen onvoldoende geventileerd
- 10.800L lucht in per dag
- 20 uur per dag binnen

Parts per million	
5.000	Gevaarlijk
1.200	Ventileren
600-800	Gezond
350-400	Buiten

Natuurlijke ventilatie

- Handmatige sturing
- Weersafhankelijk

Mechanische afzuiging

Oud (voor 2006)

Energieslurper
Wisselstroom
Lawaaiig

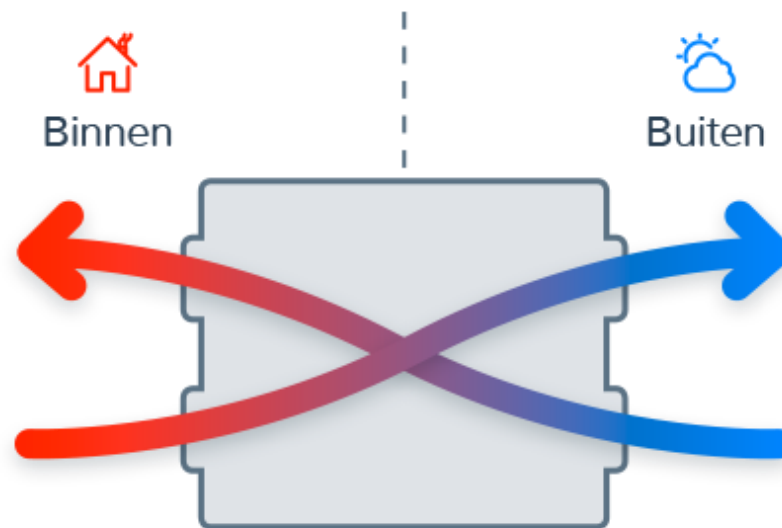

Nieuw (na 2006)

CO₂ en vocht sturing (vaak) mogelijk

Balansventilatie

- Gereguleerde toe- en afvoer
- Warmteterugwinning
- Fijnstoffiltering
- Centraal en decentraal

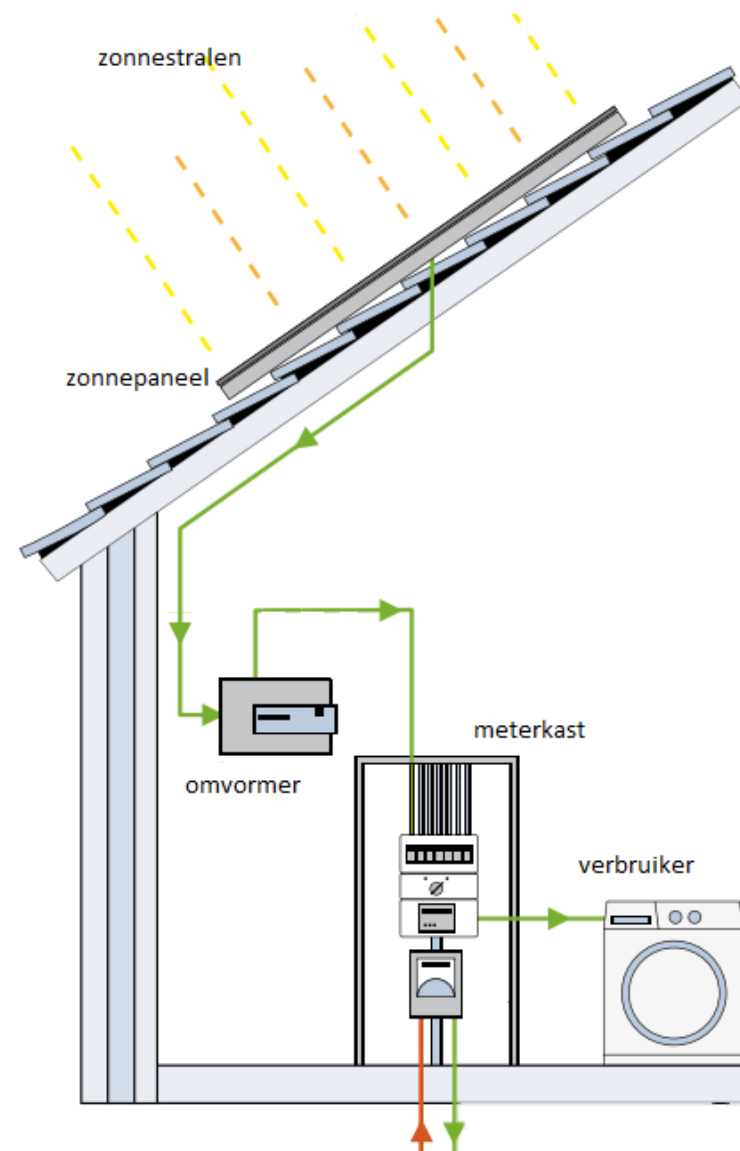
Decentrale balansventilatie

- Gereguleerde toe- en afvoer
- Warmteterugwinning
- Fijnstoffiltering
- Via lokale doorvoer
- Voor bijv. woonkamer

Zonnepanelen

- Omvormer
- Kabelroute
- Een derde van de energierekening is stroom
- Nog steeds financieel interessant met afbouw salderingsregeling

Rekenvoorbeeld zonnepanelen

Tussenwoning

3.800 kWh
stroomverbruik

10 panelen
4.200 Wp

Enmalige kosten Excl. btw	Subsidie	Terugverdientijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 5.000	0% btw materiaal en arbeid	5-7 jaar	Ca. 1.500 kg

Verwarmen, collectief of individueel?

Collectief

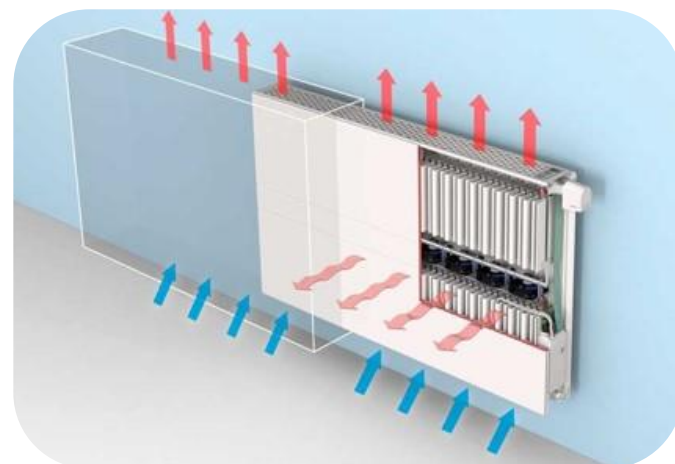
Warmtenet
Groen gas
Waterstof
Etc.

Individueel

Warmtepomp
Elektrisch
Etc.

Lage temperatuur verwarming

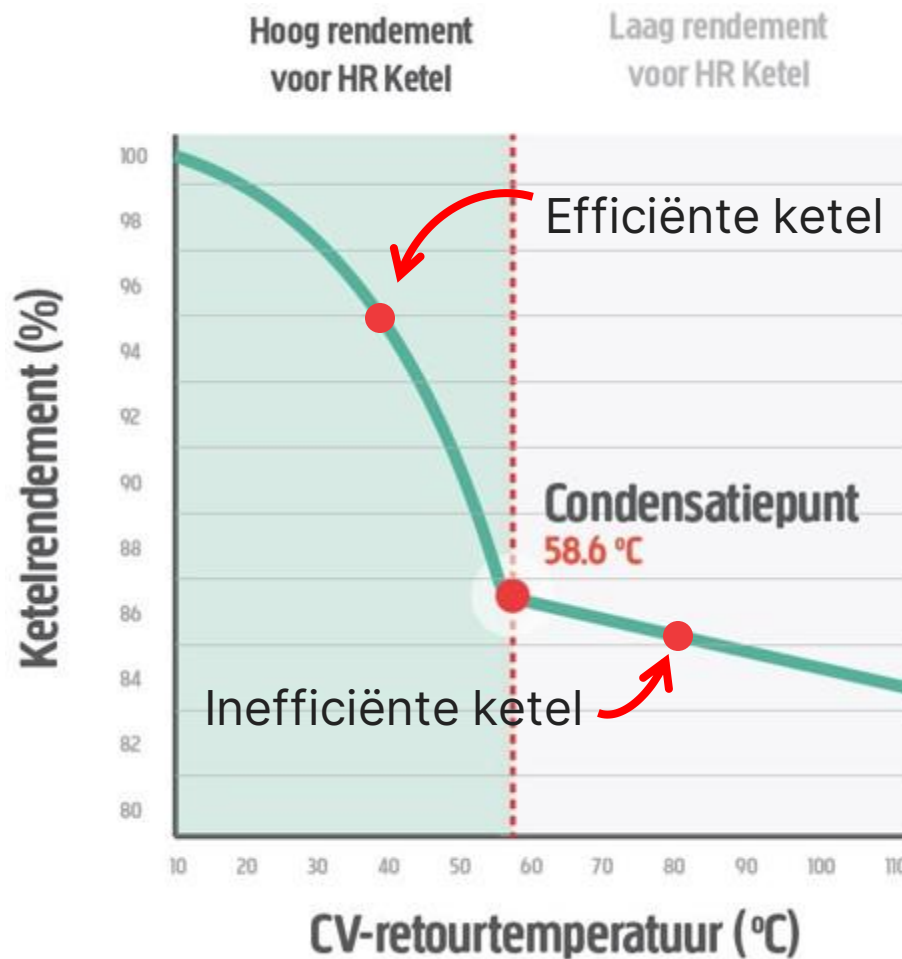
LTV Radiatoren

Vloerverwarming

Lage temperatuur verwarming

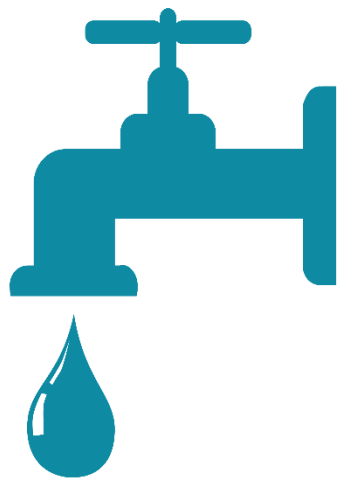
Rendement verwarmingssysteem

1 kW → HR cv-ketel → 1,07 kW

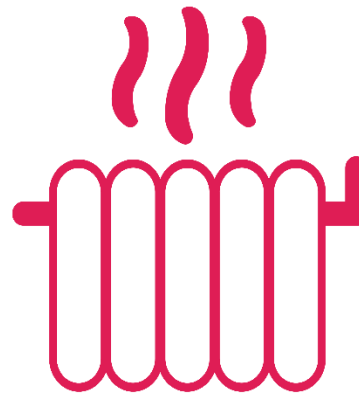
1 kW → Elektrische cv-ketel → 1 kW

1 kW → Warmtepomp → 2,5 - 6 kW

Soorten afgifte

Tapwater

Verwarming

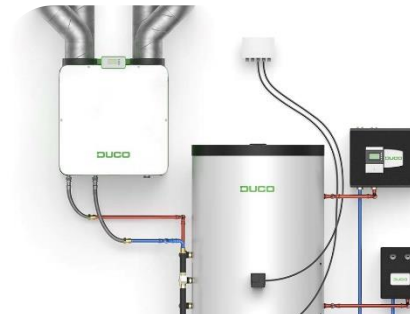

Koeling

Niet alles in één

Warmtepomp
boiler

of

Ventilatie
warmtepomp

Hybride

Lucht-Lucht
(airco)

Niet alles in één

Warmtepomp
boiler

Ventilatie
warmtepomp

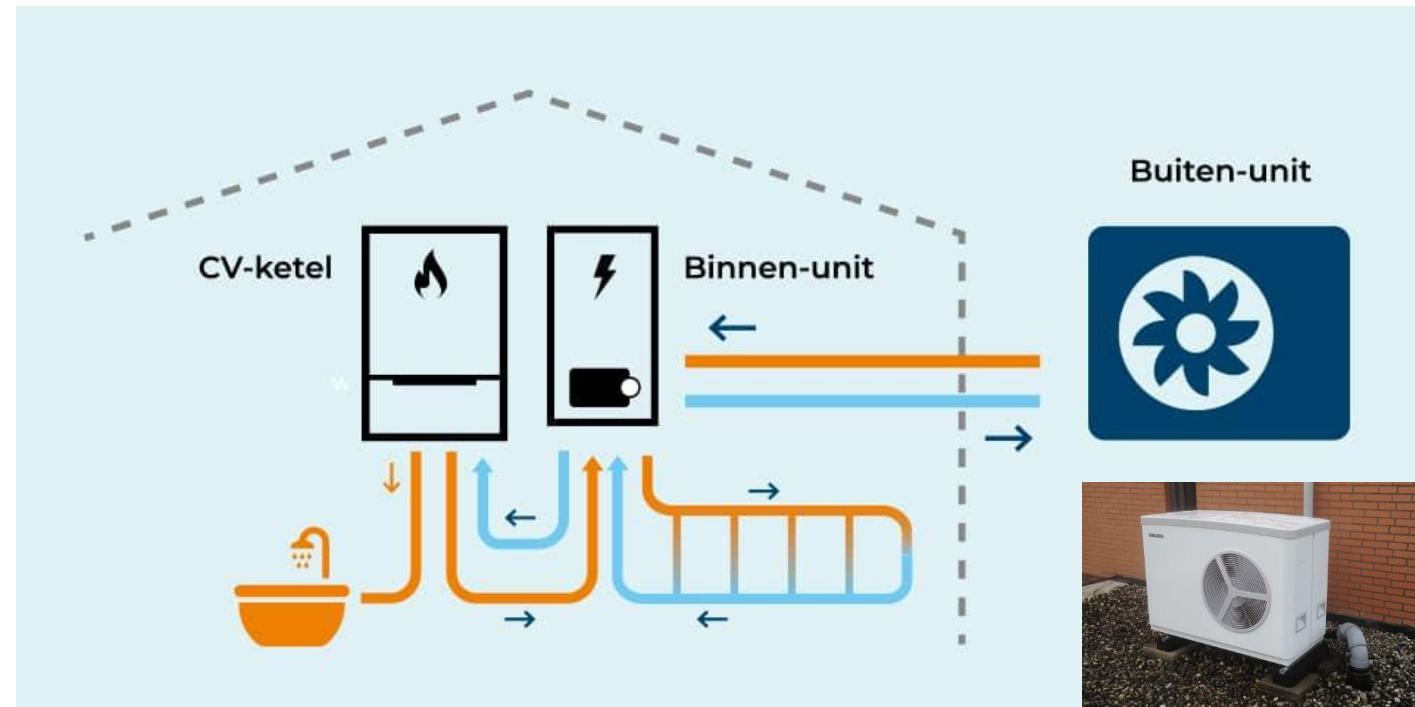
Hybride

Lucht-Lucht
(airco)

Hybride warmtepomp

Hybride warmtepomp

Voordelen:

- 65% besparen op verwarmen
- Direct te combineren met cv-ketel
- Ook geschikt voor warmtenet

Nadelen:

- Levensduurverschillen, blijf je in de gascyclus?
- Alleen interessant bij een gasverbruik van $>850 \text{ m}^3$
- Verder verduurzamen is financieel lastig
- Probeer schaalbaar naar All-Electric

Hybride warmtepomp – All Electric Ready

- Woning nog niet klaar voor All Electric
- Plan maken voor verder verduurzamen
- Warmteverlies berekening maken obv dit plan
- Installatie Hybride Warmtepomp met juiste vermogen
- Geeft tijd en financiële ruimte om verder te verduurzamen
- Installatie boilervat en koppeling aan hybride warmtepomp
- Verwijderen cv-ketel naar All Electric

Hybride warmtepomp

Stroom € 0,25 per kWh
Gas € 1,20 per m³

**Rendement
SCOP 4,8**

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Voorwaarden
€ 5.000 - € 9.000	€ 2.200 - € 2.900	n.v.t.

Besparing	Gas ↓	Stroom ↑	Jaarlijkse besparing CO ₂
65% verwarming	750 m ³ € 900	1.500 kWh € 375	Ca. 350 kg

Hybride warmtepomp

**Rendement
SCOP 4,3**

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Voorwaarden
€ 5.000 - € 8.000	€ 2.200 - € 2.700	n.v.t.

Besparing	Gas ↓	Stroom ↑	Jaarlijkse besparing CO ₂
65% verwarming	750 m ³ € 900	1.430 kWh € 355	Ca. 350 kg

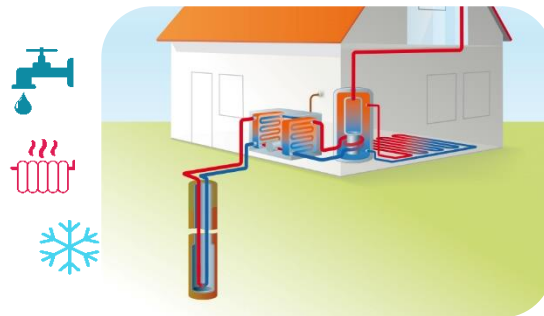
Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

Bodem-
water

Zonlicht-
water (PVT)

Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

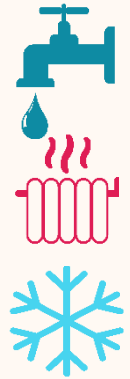

Bodem-
water

Zonlicht-
water (PVT)

Lucht-water warmtepomp

Lucht-water warmtepomp

Voordelen:

- 100% besparen op gas
- Afkoppelen en besparen vastrecht gas
- Alles in één oplossing
- Voordeligste optie over een periode van 12 jaar
- Bijna overal te installeren

Nadelen:

- Hoge investeringskosten
- LTV benodigd
- Lage SEER bij koelen

Lucht-water warmtepomp

**Rendement
SCOP 4,8**

Eenmalige kosten	Eenmalige subsidie	Voorwaarden
€ 12.500 - € 17.500	€ 2.400 - € 4.200	LTV

Besparing	Gas ↓	Stroom ↑	Jaarlijkse besparing CO ₂
100% gas + gasmeter	1.450 m ³ € 2.040	2.750 kWh € 750	Ca. 700 kg

Isolatieactie

- Kwaliteitsproducten
- Certificering Insula of SKG IKOB
- Brancheorganisatie VENIN
- Opvolging en doorlooptijd
  - Binnen 10 werkdagen contact
  - Binnen 6 weken een afspraak

Aanbod vloer- en bodemisolatie

Vloerisolatie		
<i>Materiaal</i>	<i>Prijs</i>	
Geslotencellig PUR	Voor actuele prijzen en actievoorwaarden verwijzen wij u graag naar de actiepagina op onze website	
Reflectiefolie (PIF 60)		
Bodemisolatie		
<i>Materiaal</i>		
EPS Parels (20 cm)		

Aanbod dak en beglazing

Dak	
<i>Materiaal</i>	<i>Prijs</i>
Minerale Wol (minimaal 13 centimeter)	Voor actuele prijzen en actievoorwaarden verwijzen wij je graag naar de actiepagina op onze website

Beglazing	
<i>Materiaal</i>	<i>Prijs</i>
HR++	<i>Maatwerk</i>
HR+++	<i>Maatwerk</i>

Subsidies en financieringen

Landelijk en gemeentelijk

Investing subsidie duurzame energie (ISDE)

Isolatie	€ 6,- t/m € 38,- p/m ²
Beglazing & kozijnen	€ 23,- t/m € 131,- p/m ²
Warmtepomp en zonneboiler	€ 750,- t/m € 4.200,-

Verlaagd BTW tarief

Arbeid op isolatie	9% BTW
--------------------	--------

Gemeentelijke Subsidie

Subsidie Isolatie Dijk & Waard	Max. € 900,-
--------------------------------	--------------

BTW 0%

Zonnepanelen Particulieren	0% BTW
----------------------------	--------

Financieringsmogelijkheden

Energiebespaarlening	Max. € 27.000,-
----------------------	-----------------

Bedankt voor je aandacht!

Check de website van Duurzaam Bouwloket, waar u de mogelijkheid krijgt om;

- Je in te schrijven voor de [isolatie-acties](#);
- De [brochure te downloaden](#) om de samenvatting te lezen;
- De [subsidiecheck](#) te doen;
- Meer informatie op te vragen over [energiebesparende maatregelen](#).

Einde

**DUURZAAM
BOUWLOKET**